

NAGYKÖRÖS ÉS VIDÉK

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap. A „Nagykőrösi Gazdasági Egyesület” hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagykőrös, IV. ker., Deák-ter 31. Telefon szám: 78. Megjelenik hetenként háromszor: Kedden, csütörtökön és vasárnap reggel.</p>	<p>Főszerkesztő: Magyar Kázmér. Felelős szerkesztő és laptulajdonos: D. Tóth Ferenc.</p>	<p>Előfizetési árak: HELYBEN: Egész évre 12 K, 1/2 évre 6 K, 1/4 évre 3 K. VIDÉKEN: Egész évre 14 K, 1/2 évre 7 K, 1/4 évre 3 K. Egyes szám ára vasárnap 14. hétköznap 10. fillér. Nyitlár soronként 80 fillér.</p>
---	--	--

Szent István emlékezete.

A mostani történelmi nagy időkben kétszeres okunk van első nagy magyar királyunk emlékét felidézni s abból vigasztalást, erőt meríteni. István király, az egyházalapító nemcsak a kardforgatásnak volt mestere, de a magyar földművelésnek első apostola is.

A vágháború közepette is a kard és az ekevas a magyar föld leghűségesebb védelmezője. Az a kard, amelyet a béke egészséges munkája, a földművelés tett izmossá, az az ekevas, amely nehéz viszonyok között sem szűnt meg a dusan termő magyar földet munkálni, hogy biztosítsa a harcoló seregek és az itthonmaradtak élelmezését. Minthogyha a történelmet látnók megismétlődni. Az Árpádok dicső korában is ennek a maroknyi népnek tengerem ellenséggel kellett megküzdeni. A honfoglalás első napjától véges-végig, míg az utolsó Árpád be nem hunyta szemét, a harc volt életelene a magyar néznek, de az örökös harcokban meg kellett volna öröködni, ha István király a maga hőlességével hozzá nem szoktatja népét a mezőgazdaság kincsének kiaknázásához.

Ezzel kettős célt ért el, egyrészt az örökös harcokban szilajja vált erkölcsök, a turáni mezőkről magukkal hozott vadsgy fokozatosan kiirtódott a magyar népből. A hadviselés szilaj módját idővel a nyugodt, céltudatos harcmódor váltotta fel, másrészt a földművelés belterjességének emelkedésével egyszer és mindenkorra biztosította a bölcs király, hogy az ő népet semmiféle ellenség nem tudja kiéheztetni.

A történelmi folyamatnak s az eseményeknek csaknem ugyanazonos megismétlését látjuk most is. A földművelés méhez munkájában megedzett magyar nép győzedelmesen veri vissza sokszoros többségben lévő ellenségeit és a földművelés bölcs munkájában öntudatossá, élelme vált eszével, gazdag tapasztalataival mint stratégia is méltó helyet foglal el azoknak a nemzeteknek sorában a magyar, ahol a harci tudományt a legmagasabb fokra emelték.

Aldozunk tehát annak a bölcs és nagy magyar király emlékének, aki a magyar nemzetnek az igazi haladás útját megmutatta. Az idén talán kissé szomorúbban hangzik az aratók nótája, néhol teljesen el is nemult, de a mezőkön sokasodó kereszték, az élet

magvát rejtő asztagok néma, mégis hangosan beszélő áldókat jelentenek István királyt. A cséplőgépek javában zúgnak, a kopácsolja köveit, egy-ké és a puha foszlós új magy: — kelle ennél szebb áldó lékezés oltarán — ott lesz a hőkban, mint a palotákban, hogy István király, a király most is öröködi a amely emlékeztetést oly tudja becsülni. Ez az új magyar kenyér valóságos ellenségeink szemében, felelnek, amelyek fey-ván leigáznai a magyaseit, a kiéheztetés gonyultak, de hála Istendőről-esztendőre

Járjon tehát a király nyomdokain azokat a hagyomány örököl, a földm harckésztséget, az zakodást, az erk becsülését és bi nie semmiféle e

...
ak, a r
t ne
ur kén,
zat az en-
ügy a kuny-
t, jelöl an-
első magyar
: ő hű népén,
nyira meg-
j foszlós, ma-
gunkacaj lesz
zoknak az ellen-
/verrel nem bir-
rt és szövetsége-
nos feyveréhez
nek, immár esz-
csalódnak.
magyar nép István
ezentul is, apolja
yokar, amelyeket töle
üvelés szeretetét,
önerejében való bi-
ölcs és a vallás meg-
zonyára nem kell fel-
lenségétől a világ végéig.

TARCA.

Igaz történetek.

Összegegyítette: Wizer Aladár.

A szamar ember és az okos szamar.

Élt egyszer egy faluban egy szamar ember és ennek volt egy okos samara.

A szamar ember foglalkozására nézve sapka csináló volt és miután olyan szép, prémes sapkát a környéken senki sem tudott készíteni, az üzlete kitünően ment és keresetből fényesen megélt.

Istenfélő ember letére szerettkék is őt a faluban; egy hibája azonban mégis volt: hogy mindenkiben megbizott és nem hitt a rossz emberekben. Ezért volt samara.

Egész héten szorgalmasan csinálta a sapkákat, szombaton aztán tele rakta velük két kerekű kordéját, elébe fogta az okos samarat és elindult a vásárra a szomszéd városkába.

Ez így ment évről-évre és az okos samara annyira ismerte az utat a falutól a városig, hogy bekötött szemmel is el tudott volna menni.

Többször megtörtént, hogy a jó vá-

sár ösmére a sapka csináló kelleténél többet ivott és utközben, hazafelé — elaludt a kocsi; — de az okos samara nem jött zavarba: hazavitte szép csendesen a taligát és ha gazdája még akkor is aludt, megálk türelmesen a sapka előtt.

Történt azonban egyszer, hogy két gomosz ember megfigyelték a sapkacsináló jó módját és közösen elhatározták, hogy kirabolják őt. Mikor a sapkacsináló a legközelebbi vásárról hazafelé ballagott kocsiján, a két rabló megleste az országút mellett, hirtelen fölugrott a kocsira és mialatt az egyik fölugtatta, a másik elrabolta minden pénzét. Azután tovább engedték a kocsit a maga útjára.

És az okos samara most mit tett? Miután látta, hogy gazdáját meggyilkolták, nem huzta be a taligát a faluba, hanem megfordult és elindult vissza a város felé.

Tudta ugyanis, hogy a faluban nincsenek csendőrök.

A hazafias majom.

Élt egyszer egy gazdag gróf, akinek legnagyobb szenvedélye az utazás és a vadászat volt.

A többel között épen Praetoriában vadászgatott, mi időn egyszer egy alig két hónapos kis majomra bukkant, amely a félelmetől és tje díségtől képtelen volt elszaladni. A gróf fölvette a kis majmot s mint-hogy megéltszett neki, elhatározta, hogy haza viszi és megszelidíti.

A kis majom szerfölött értelmes állatnak bizonyult. Reggeltől estig ott ült gazdája mellett, és annak minden mozdulatát élesen megfigyelte. Mikor aztán magára hagyták, elkezdte utánozni a gazdájától látottakat.

Történt egyszer, hogy a nyitva felejtett ajtón épen akkor onoshatott be a gróf hálószobájába, mikor az borotválkozott.

A gróf eddig nem látott művelet szerfölött fölkeltette a kis majom figyelmét.

Megbuzódott a szoba egyik sarkában, s onnan nézte a villogó borotva működését.

Mikor pedig gazdája távozott, oda ugrott a tűkör elé, beszapponozta magát és elkezdett borotválkozni.

Miután azonban újdonság volt még a borotválkozás neki, nem tudta elég ügyesen kezelni a kést s így történhetett, hogy a borotva megakadt és belészaladt az állába, még pedig oly mélyen, hogy nyomban kiserkent a vére.

Ára vasárnap: 14 fillér, hétköznap: 6 fillér.

Az iskolák második háborus éve.

III. A polgári leányiskola értesítője.

Polgári leányiskolánk fennállásának 39-ik, illetve két osztályú felső elemi leányiskolából négy osztályú polgári iskolává alakulásának 11-ik évét érte meg a múlt háborus évben és Szurmó Ambrus igazgató kipróbált vezetésével s a buzgó tantestület lelkes munkájával folytatta a nőképzés munkáját a nehéz viszonyok között is megfelelő eredménnyel. A háború közvetlen hatását ez az iskolánk érezte meg a legjobban, mert modern, szép épületét még 1914-ben hadi kórházza alakították át s azóta vándorutra kellett kelnie és kevésbé megfelelő termekben helyezkednie el. Az értesítő eként emlékezik meg e körülményekről:

„Iskolánk működését leginkább megnehezítő rendkívüli körülmény volt, hogy a rendes helyiségünkbe, mely még 1914 szept. kezdetén kiegészítő hadikórháznak foglaltatta le, nem térhettünk vissza, de sőt az előző tanév II. felében ideiglenesen nyert régi ref. tanítóképző-intézet helyiségéből is 1915 szept. kezdetén újra más ideiglenes helyiségbe kellett költöznünk és pedig 3 osztállyal a Szalay-Faragó-féle ref. elemi népiskola-, egy osztállyal a községi árvaház helyiségébe, ahol ugyan a rendes óra számmal és rendes óraterünk szerint taníthattunk az egész tanévben, mégis — mivel e helyiségek nem elég világosak s nem jól fűtethetők s a két külön udvarban s iskolához nem tartozókkal együttesen elhelyezés a fegyelemtartást, felügyeletet igen megnehezítették, — úgy egészségi, mint nevelés-oktatási tekintetben sok hátránnyal kellett küzdenünk.

De a megszokott rendestől eltérő volt iskolánk működése azonkívül,

Mikor a kis majom ezt látta, ijedtében eldobta a borotvát és elkezdett keservesen jajgatni.

A gróf inasa meghallotta a sirást, besietett a szobába, s mikor meglátta a beszappanozott és vérző képű majmot, nyomban kitalálta, mi történt.

Gyorsan angol tapaszt vett elő, hogy beragassza vele a vérző sebet, de alig pillantotta meg a majom az angol tapaszt, elkezdett még jobban sirni; rugott, harapott dühében és semmi áron sem engedte, hogy az angol tapaszt reá ragasszák.

Bevágott állá pedig az alatt vérzett, vérzett, míg egyszer csak kifolyt a kis majomnak minden vére és élettelenül terült el a földön.

Sokáig nem tudták kitalálni, hogy miért nem engedte magára ragasztani a majom a tapaszt.

Ez annál is érthetlenebb volt, mert a kis állat több alkalommal, ha rosszul érezte magát, mindig türelemmel viselte baját, sőt az orvoságot is beszedte.

Végre nagy fejtörés után kitalálta a gazdája: a kis majom Dél-Afrikában született és mint Praetoriának szabad gyermeke, szíve mélyéből gyűlölt mindent, ami angol.

Ezért nem engedte magára ragasztani az angol tapaszt.

hogy a saját tágas és világos, jól fűtendő helyiségeinket s tornatermünket nem használhattuk, abban is, hogy szertárainkat is alig vehettük igénybe s így a szemléltetést, kísérletezést jó részt nélkülöznünk kellett s az ifjúsági könyvtárt se használhatták növendékeink; a kézimunkaórákon pedig a hadban levő katonák részére téli ruháinket készítették.

Am a tantestület buzgalma győzött ezen az akadályon, is úgy hogy az iskola látogatottsága s az oktatás eredménye nem maradt az előző évi mögött. A rendes tanulók száma 120 — egygyel kevesebb a megelőző évinél, — a magántanulóké pedig 11, így az összes növendékek létszáma 131.

„Az egészségi viszonyok — eltekintve némi megfázási bajoktól, melyek miatt túl sok a tanóramulasztás, — a növendékeket illetőleg évközben elég jóknak mondhatók. De jun. kezdetén a kanyaró-járvány a növendékek között is fellépett, a mi miatt jun. 6-án a hatóság iskolánkat is bezáratta s így a szokásos évről vizsgálat sem volt megtartható.

Iskolánktól ez évben a halál is áldozatot kívánt. Hosszasabb betegkedés után kiragadta 1916 ápril. 22-én Bánány Jolán IV. o.-beli szerény, szelid-lelkületű, szeretetreméltó tanulókat az élők sorából, fájó veszteséget okozva mindnyájónknak. Tanulótársai koszorú helyezett részvétük jeléül koporsójára s temetésén velünk együtt megjelenven, kikisérték a sirig! Áldás legyen a kedves halott emlékezetén!

A növendékek tanóramulasztásainak ez évben aránytalanul nagy száma és sok tanulónál a tanulás iránti kedv s szorgalom, a munkálkodni szeretés hiánya nagy mértékben képeztek most is a haladás, a siker akadályait.

Ezek következtében a magaviselet, szorgalom és előmenetelről szóló alábbi kimutatás az előző évekhez képest kisebb számú általános jó eredményt tüntet fel.

Előmeneteli általános osztályzatra az osztályzatot nyert 117-ből: jeles osztályzatot nyert a tanulók: 16/24, jót: 35/04, elégségest: 20/51, elégtelent: 28/21 százalék; s e 28/21 százalékából javító vizsgálatra utasított: 26/51; osztályisméltésre utasított: 1/70 százalék.

A tantestület működése az 1915 —16. tanévben is a rendes morderben mozgott: 13 értekezleten folyó ügyeket intézett, a tanórákat pontosan megtartotta s azokon kívül is a növendékek magaviseletét, szorgalmát folyton figyelemmel kísérte s a tanévet megnyitó és záró istentiszteleten s évközben is a növendékekkel a ref. templomban megjelent s minden irányban igyekezett azok helyes fejlődésére hatni. Több ízben, nevezetesen: október 6-án az aradi vértanúk, november 19-én Erzsébet királyné emlékére s március 15-én a nemzeti ébredés- és április 11-én az 1848-ik évi törvények szentesítése emlékére hazafias, május 1-én a Kárpátok s a jelen világháború reánk nagy jelentőségének és szerepének méltatására iskolai ünnepélyeket

rendezett, melyeken a növendékekhez az igazgató intézett alkalmi beszédet.

A kárpáti falvak felépítése javára rendezett a tantestület a növendékekkel 1915 dec. 19-én a ref. főgimn. disztermében iskolai ünnepélyt.

További 11 fejezetben hív lelkiismeretességgel beszámol az értesítő az intézet tanulmányi, anyagi és szellemi állapotáról s megadja a pontos statisztikai adatok után a jövő évre szükséges tájékoztatót. Majd beszámol az ismétlődő és tanyai iskolák s a községi kisdedovók állapotáról.

Megtudjuk ezekből, hogy összesen a 9 ismétlődő iskolába beírtak feljárók száma volt 482; mely az előző évinél 69-el több s melyből fin 255, leány 227.

Az ism.-iskolákötelesek közül más iskolába ájrt és pedig fiú: részint alsó-foku ipari és kereskedelmi iskolákba és gimnáziumba, részint elköltözött és felmentett 140; leány: elemi és polgári leányiskolába járt és elköltözött, továbbá felmentett összesen 142, együttvéve 282.

Az 1915 —16. tanévben a város közvetlen határában és Tetetlenen összesen 10-, és pedig mind a 10 állandó és saját helyiséggel bíró rendes s a várostól távolabb levők s közigazgatásilag Nyáregyházához tartozó Pótharasztpusztán 1 rendes tanyai elemi népiskola volt, melyek mind négy, illetve hat egyes osztályt foglalnak magukban s az V.—VI. osztályt mind-egyiknél részben az ismétlődő-iskolai osztály is pótolja.

A rendes tanítás a legtöbbnél csak dec.—jan. hóban kezdődött meg. Mert a haza védelmére még 1914-ben be kellett a katonasághoz vonni Han-kovszky Károly nyársapatf, Bartha László hangácsi, K. Varga Imre feketei, K. Kovács Dániel homolytai, Karsay Béla alsó-járási tanítóknak s a helyettesítéssel ez évre a feketei és homolytai iskoláknál, a tetetleni községi s a nyárs.pátinál az iskolaszék az ottani ref. népiskolai tanítókat bízza meg, míg a kir. tanf.-ség pedig helyettes igazgatóul K. Varga Dénes tetetleni tanítókat rendelte ki. Azon iskoláknál, a melyeknek tanítói itthon maradtak, úgy a beiratás, mint a tanítás már okt. végén, nov. kezdetén a nagyobb gazdasági munkák idejének leteltével, mint más évben, jobbra most is megkezdettek.

Őt kisdedovónk rendszeren működött; kellő felügyelet mellett napközi otthont nyújtott s kicsinyeknek.

Az értesítő összeállítását méltó dícséretére válik Szurmó Ambrus igazgató buzgóságának és szakértelmének.

Tudósító.

Az olajos növények fontossága.

— Gazdasági tanulmány. —

Irta: Szobonya Vilma.
(Folytatás)

2

A legelterjedtebb olajos növények a repce, mák, kender, len, napraforgó, tök stb.. Ezek közül a napraforgót fogom bővebben ismertetni, mert nálunk nem igen

van elterjedve s magja legnagyobb szá-
lékban tartalmazza az olajat. Bár mint pót-
takarmány a tők is igen fontos növény s
jelenlegi viszonyaink között megbecsülhet-
etlen előnyöket biztosít. Magjából olajat
nyerünk, magát a termést pedig a takar-
mányrépa pótlására felhasználhatjuk, mert
táptértéke majdnem olyan s művelése sok-
kal kevesebb kéziért igényel.

A napraforgó, vagy tányérvirág Ame-
rikából származik. Európába 1530 év táján
hozták be, de csak, mint dísznövényt te-
nyésztették. Hatalmas törzsű növény; őshaz-
ájában a 12 m. magasságot is elérte. Francia
országban a 18. században olajnövényül
karolták föl termesztését. 1812-ben báró
Lilien termesztette nagyban Erzsébet. Arra
a megbecsülhetetlen tulajdonságára, hogy
a nagy hőt és szárazságot jól tűri, az 1863.
aszályos évben jöttek rá s kezdtek egyes
uradalmakba termesztetni, pl. Tolnában és
Somogyban. Jelenleg Szabolcs és Szatmár-
megyében termesztik. Van egy és több vi-
ragu fajta. Az egy virágú egyenletesen
erik és több termést szolgáltat, mint a
több virágú.

Az egyvirágúak között az óriási orosz
napraforgónak van a legnagyobb termése,
egy virág átmérője 30—45 cm. s magho-
záma 1, vagy fél liter. Igénye és művelése
nagyjában megegyezik a tengerével, csak-
hogy sokkal igénytelenebb, még kapálás
nélkül is hoz megtehető termést, bár
2—3-szori kapálással a termés átágot no-
vethetjük. Legjobban szereti a granitikus
eredetű kálisan gazdag talajt, de sekély
kavicsos-talaju homokban is díszlik, amit
dus gyökerezetnek köszönhet. Eppen e tu-
lajdonságánál fogva Németországban a va-
suti sínek mentén levő kihasználatlan terü-
letet vetik be ezzel a növényvel, mely első
sorban nagy jövedelmet fog adni s azon-
kívül kellemes lesz az arra utazóknak a
szép, nagy, sárga tányérokban gyönyörköd-
ni. Hogy így mennyi jövedelemhez juthatna
Magyarország is, megvilágítja a következő
számítás: 100 m. hosszúságban fél méter
távolságra két fejtől 400 tonna ter. Ha
minden tonna 1 liter termést ad, úgy 100 me-
terrel lenne 400 liter termés, melynek ára
400 kor. Az a hátránya meg van, hogy a
talajt erősen megszarolja.

Óriási szivalaku leveleinek felülete a
posványos talajok kiszáradása s ezzel együtt
a mocsárláz csökkenéséhez hozzájárul. Mi-
don a kolera járvány egy időben Szászor-
szágban kisebb mértékben pusztított, vol-
tak olyanok, kik ennek okát az igen elter-
jedt napraforgó termesztésében keresték.
Nagy előnye az, hogy későn vethető, ami
a tavaszi munkák jobb elosztását eredmé-
nyezi. Aratása a virágfejeknek 25—30 cm.
hosszu szarral való levágásából áll, azután
szarják s a magot lemorzsolják, melytől vagy
pálca segítségével törtenek, vagy kézzel ki-
morzsolják, vagy két tányért egymáshoz
dorzsólunk. Termése 14—40 hl. Köröter-
mése 20—50 q.

A napraforgó levelei kecskékkel, juh-
okkal fejetlengető, kóróját tüzelőlű, sövény-
kerítések karójával s a hamuzsír előállításá-
nál használják. — Összehasonlíthatatlanul
nagyobb az a jövedelem, melyet a magter-
mes ad. Magját reszint szemesen, tehát
feldolgozás nélkül értékesítjük baromfiakkal,
melyeknek legkedvesebb eledele közé tar-
tozik s a tojashozamukat növeli. Lovakkal
is szokták etetni, melyek szép fényes szőrt

nyernek tőle. Még ennél is jelentősebb s
mondhatni a legnagyobb jövedelmet úgy
szolgáltat — nemcsak a napraforgó, hanem
általában minden olajos növény, ha mag-
jából olajat sajtolnak s ilyen módon való
értékesítésnél mint mellékterményt kapjuk
a pogácsát, mely mondhatni a legértéke-
sebb abrakakarmányok közé tartozik. A
magból Virginában csecsemők táplálá-
sára alkalmas italt készítenek. Lisztjét pe-
dig tésták készítésére használják.

Tartós nagytermése csak úgy számí-
thatunk, ha a talajnak visszaadjuk azt, amit
belőle a növények termesztése révén elvon-
tunk. Mi a világ azon 17 állama közé
tartozunk, melyeknek gabona kivételük van.
S mivel ezen növények termésüket megér-
lették, a talajból nagy mennyiségű tápanya-
got szedtek ki. A növények külföldre szál-
litásával tulajdonképpen mi földünkől sok
ezer kilogramm foszfort, nitrogént, ásványi
sókat és más növényi tápanyagokat vi-
szünk ki az országból és adjuk el a kül-
földnek.

Ha mi annyi olajos növényt tudnánk
termeszteni, hogy szükségleteinket a belő-
lük előállított olaj fedezné, egyszerűen
elernék vele azt is, hogy a pogácsák fel-
takarmányozása folytán visszadnánk a ta-
lajnak azt, amit belőle elvontunk. Mert az
olaj ugyiszolva semmi foszfort, nitrogént
és káliumot nem tartalmaz, hanem ezek a po-
gácsában maradványokkal való fejetetés
folytán a trágyába, illetőleg a szántóföldre
kerülnek. Az olajos növények termesztése
tehát alkalmas eszköz a talaj termőerejé-
nek fenntartására.

Mivel legtöbb hasznót nem a nyers-
termények értékesítésével, hanem akkor ka-
punk, ha azt fel is dolgozzuk, célszerű
volna tehát olyan helyen, ahol olajos nö-
vények termesztésével foglalkoznak, a mag-
ból olajat tüni s ezt értékesíteni, a po-
gácsát pedig feltakarmányozni. Általában
mondhatni, hogy egy gazdaság legtöbb
jövedelmét úgy szolgáltat, ha valamiféle
mezőgazdasági iparral van kapcsolatban,
láthatjuk ezt a németeknél. Természetesen
a kisgazdák akkora tökével nem rendel-
keznek, hogy pl. gőzmalom, cukor, vagy
keményítő gyárat letelestíthetnek, mert eh-
hez nagy befektetés szükséges, amellyel
legtöbb kisgazda nem rendelkezik. Azon-
ban nem minden feldolgozási mód kivan
nagy befektetést. Erre legjobb példát az
olajos növények, illetve az olaj és po-
gácsa előállítása mutatja. Ilyen mezőgazda-
sági ipart kellene a kisgazdáknak felkarolni,
mert ehhez sem nagy befektetés, sem nagy
szaktudás nem szükséges. Feltehető, hogy
minden gazda s szőlőből tud bort préselni,
ha pedig ezt tudja, úgy az olajat is ki
tudja a magból préselni.

Kétféle pogácsát ismerünk: gyárilag
készített s olyat, melyet házilag állítanak
elő. A jól kipréselt gyári pogácsában csak
8—10 százalékos olajtartalom van, addig az
ugynevezett parasztpogácsák 20—25 száze-
lék olajat is tartalmaznak. Ennek egyik ma-
gyarázata az, hogy csak nagyon kezdetle-
ges olajsajtolóknak vannak használatban, a ma-
sik pedig az, hogy rendszeren úgy alkuszunk
meg, hogy a préselés díja a pogácsa. Ter-
mészetes, hogy így a préselőnek érdeke,
hogy a pogácsában mentül több olaj ma-
radjon. Ily módon óriási összegek mennek
veszendőbe, még ha csak 20 százalékos
veszünk is, akkor is az olajtartalom 1 ötöd

része marad vissza. Ha a pogácsa olajtart-
almát takarmányozás szempontjából néz-
zük, annál nagyobb a tápláló anyag tartalom,
mentül több benne az olaj. Eltérthetőség
szempontjából nem kívánatos a dus
olajtartalom, mert az ilyen pogácsa laza
szerkezeténél fogva a nedvességet könnyen
magába veszi s ha a nedvesség 14 száze-
lék, akkor a pogácsa megavasodik.

(Folyt. köv.)

HIREK.

— Istenisztelet sorrendje a refor-
mátus templomban. Ma az új kenyér ál-
dásának elvétele alkalmából uracsora osz-
tás lesz református templomunkban. Az al-
kalmi ünnepi beszédet Patonay Dezső ref.
lelkész tartja, ágendát Bakó József ref. lel-
kész mond; délután Jóó Imre segédlelkész
predikál.

— Halálozás. Sulyos csapás érte Dr.
Dobos László ügyvédet, neje Szappanos
Ilona életének 30-ik évében hosszas bete-
geskedés után folyó hó 13-án elhalt, mely
gyászba borítva férjét és négy kis gyer-
mekeit. A köztestületben állott uriaszony
korai elhunytja széles körben keltett igaz
részvétet. Temetése e hó 15-én volt a gyász-
lók nagy részvétele mellett.

— **Vizik a harangokat!** Rákerült a
sor a mi harangjaink hadba vonulására is.
Pénteken délután a róm. kath. torony két
harangját vették le a megbízott társaság
emberei, holnap hétfőn következnek a re-
formátus templom harangjai. Mivel a pres-
byterium részéről beadott kérévény még el-
intézés nem nyert, még ez idő szerint nem
bizonyos, hogy melyik két harangot viszik
el öreg tornyunkból. Az elvitel alkalmából
csendes ünnepélyes búcsuztatás lesz.

— **Esküdtek sorsolása.** Kecskeméten
a szeptember hó 11-én kezdődő esküdtzéki
tárgyalásra városunkból Szalay Lajos föld-
birtokos sorsoltatott ki, Ujkécskéről pedig
Kasticher Ármin. Ezen a cikluson az esküdt-
bírósg négy főben járó bűnügyet fog tár-
gyalni.

— **A távirtdíjak felemelése.** A tá-
vírtdíjak 1916 aug. 15-től kezdődő ha-
tállyal az alább felsorolt viszonylatokban
továbbá Ausztriával és Bosznia-Hercegovina-
val való forgalomban egy szó díja 8 fill-
lér, de a legkisebb díj táviratonként 1 ko-
rona, ugyanez a díj érvényes ezental a helyi
és szomszédos forgalomban, valamint a
magyar-osztrák csapatok által megszállott
ország, szerb és montenegrói területekre is.
Hírlap-távíratok díja, igazolvánnyal ellátott
tudósítók részére a belföldön szavankint 3
fill., Ausztriával és Bosznia-Hercegovinával
szavankint 4 fill., de mindhárom viszony-
latban a legkisebb díj 1 korona. Igazolvány
nélkül feladott hírlaptávíratok díja: a bel-
földi forgalomban 400 szóig 10 korona,
azonfelül 100 szavankint 2 kor. 50 fillérral
több, Ausztriával 500 szóig 15 kor. és min-
den további 100 szóért, vagy ennek meg-
kezdet részéért 3 korona. 2) Németország-
gal való forgalomban egy szó díja 10 fill.,
de a legkisebb díj táviratonként 1 korona.
3) A telemelt tarifa alkalmazást nyer a
szavak száma szerint fizetett különleges
szolgálatoknál is p. v. válaszfizetés, vétel-
jelentés stb. Az egyéb külön szolgálatok-
ért járó mellékdíjak kiszámításának módja
egyelőre nem változik. *Nagykörös 1916.
évi augusztus hó 12-én.* **Posta.**

A zóna-bazár hősnője.

A múlt hét egyik napján történt az. A nyári, csendes, öreg estén a nagyköri korzón sétálgattak sebesült katonáink barátjaikkal; — távolból a gabonát ontó cséplőgépgé bugása a honi föld kincses áldását, s a szorgalmas munkások fáradságtalan buzgalmát veti az emlékezetbe. Tíz órára jár az idő. . . Nini, ennyi az idő, s még most is itt járkál, vagy grasszál a korzón egy munkába rendelt orosz fogoly! Szól az egyik katonánk. Rögtön megszólítja: „Mi járatban van ily késő este?” Az alig vette figyelembe ezt, szinte kihívó modorban visszekedte, sőt sértődve érezvén magát: rendőr után szolt.

Ezután a közönség közül is többen érdeklődtek a dolog iránt, mikor egy hölgy is beleavatkozott, hogy miért, nem tudni?! . . . Oly hangokat hallatott, amikre csak ámult-bámult mindenki. Érzékeny sörte derék katonáinkat, az orosz fogolyt pedig hatámissan pártjára kelt. Ki ez a hölgy? Ki ez a magyar honleány? Innen-onnan is érdeklődnek, ah! az olcsó zóna-bazár egyik hősnője. Igen a W. A. . . .

Egyik önkéntes szakaszvezető végre megszokta tul émelygős beszédmodorát s kérdést intézett hozzá, hogy miért teszi ezt, miért avatkozott a dologba, mi kelt itt kellemetlen érzéseket? Most pattant ám fel a nő, még pofonokat is ígért, légtornászias taglejtések közepette. Ez már sok, nagyon sok volt még szemlélésre is, nem tartván méltónak a továbbiakra a mozzanatot, férfiakhoz illően ott hagyták a bivatlanul beleavatkozó és különösen feltűnő hangokat szóró nőt a mi katonáink.

Csodálatos igazán, hogy az illető hölgy annyire engedte magát elragadtatni, anélkül, hogy valaki megkérdte vagy megbántotta volna is. Micsoda hősiesség ez! . . .

— **Orosz fogságban.** Megint hirt vetünk egy derék katonánkról, aki a haza védelmében folytatott nehéz harcok közepette az ellenség fogságába került. Molnár Lajos technikus, Molnár Lajos ácsmester fia, főgimnáziumunk volt szorgalmas növendéke a nagy orosz offenzíva alkalmával foglyul esett s Kuzneck városba internáltatott. Ez a Nagykörihöz hasonló nagyságu város — az 1893 népszámlálás adatai szerint 20,919 lakossal — európai Oroszországban, a Volgától északra a szarotvi kormányzóságban fekszik; van négy temploma, sok kovácsa, élénk bőr- és gyapju-ipara.

— **Pénztáros választás.** Gazdasági egyesületünk igazgató választmányának f. hó 13-án tartott gyűlése, miután jegyzőkönyvbe iktatta Hevesi Juliánna elhunyt pénztárosnő iránti kegyelet emlékeztetét, V. Faragó Rozáliát választotta meg az ekként megüresedett állásra rendes pénztárosul.

— **Megsebesült Grünhut Dezső,** Grünhut Pál fuvaros derék, bátor fia, aki a most folyó nagy orosz támadások alkalmával hullatta véré a hazáért; jelenleg a gyógyulás útján van s kórházi ápolásra haza fog jönni.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejtethetetlen jó feleségem temetésén résztvettek s fájdalommat ezzel is enyhíteni óhalytolták — ezen az uton is hálás köszönetemet nyilvánítom.

Nagykörös, 1916. aug. 17.

Dr. Dobos László.

— **Katonai kinevezések.** Ő Felsége születésnapjának — augusztus 18-ának — évfordulója most is meghozta a harcban álló hadsereg tisztikara részére a szokásos előléptetéseket, amikből igen tekintélyes rész jutott most városunk intelligenciájának. Kinevezettek: **Főhadnagyokká:** Dr. Dezső János ügyvéd, Dr. Dezső Sámuel upesti ügyvéd, Dr. Beretvás Farkas budapesti ügyvéd. **Hadnagyokká:** Dr. Ádám György nagykátai szolgabíró az 1. honv.-huszárezr.-ben, Benkó József, Benkó Imre nyug. főgimn. tanár fia joghallgató a 3. honv. gy.-ezr.-be beosztott gépfegyverosztag-parancsnok, Biczó Pál iskolánk volt derék növendéke, Biczó Pál koldi ref. lelkes fia a 11-ik h. gy.-ezr.-ben, Boros Lajos volt növendékünk, Boros máv. raktárnok fia a 8. h. gy.-ezr.-ben, Czira József főgimnáziumunk volt növendéke a 29. h. gy.-ezr.-ben, V. Faragó Sándor tanító a 29. h. gy.-e.-ben, Dr. Horvát Márton ügyvéd a 3. h. gy.-ezr.-ben, Huszár László városi levéltáros a 29. h. gy.-ezr.-ben, Dr. ifj. Hegedűs Dénes minisz. titkár az 1. honv. huszár-ezr.-ben, Dr. Kovács Imre ügyvéd a 4. népf. h. huszár-ezr.-ben, Dr. Lisznai Pál a 3. h. huszár-ezr.-ben, Póka Gyula a 24. h. gy.-ezr.-ben, Somogyi Gerzson Somogyi Balázs földbirtokos fia — jelenleg olasz hadifogságban — az 1. h. gy.-ezr.-ben, Sükösd Géza volt tanuló a 22. honvéd-gyalogezredben. Fogadják legjobb kívánságainkat mind az előléptetett érdemes férfiak, s bátor katonák jól megérdemelt hadi szolgálataik méltó elismerése alkalmából.

— **Halálozás.** Mély részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Nyikos Eszter, Nyikos Ferenc és neje Mátyássy Berta; Berta, Etel, Ferenc, Lajos és Ottó gyermekeikkel mélyen lesújtott szívvel tudatják, hogy a szerető, áldozatkész, jó testvér, a kedves Lajos bácsi, *Dr. Nyikos Lajos* m. kir. pénzügyi tanácsos, 1916. augusztus 16-án 16 óráig 53 éves korában szívizomhűtés következtében hirtelen meghalt. Temetése hazahozatala után Nagykörihöz 1916. augusztus 19-én d. u. 6 órakor fog az 1. ker. 154. sz. alatti gyászháznál a ref. egyház szertartása szerint megtartani. Nagykörös, 1916. augusztus 17. Kedves testvér Isien veled!

— **A gazdasági egyesület biztosi-tási ügyosztálya.** Gazdasági egyesületünk átvette a Magyar Gazdák Biztosító Szövetkezetének képviseletét s elfogad hozomány-, katonai önállítási-, segély-, vegyes tüke-, halálzási- s életjáradék biztosításokat. Megbizottja Précényi Pál, aki minden e szakmába tartozó ügyet készséggel és a legrovidebb idő alatt bonyolít le.

— **Öngyilkosság.** Fehér Albert 17 éves, fiatal földmives legény szombat reggelre virradóra felakasztotta magát s meghalt. Holttetére ma boncolták fel s kétségtelenül megállapították, hogy öngyilkosság történt. A szomorú tett oka ismeretlen.

— **Gazdasági egyesületünk tagjainak a száma** a múlt vasárnapon tartott igazgató választmányi gyűlésen eszközölt tagfelvételek során elérte az **ezeregyet!** 150 új tagot vett föl ez alkalommal kerek számban az igazgatóság; az ezredik tag Debreceni Bárány Ágostonné urnó, az ezeregyedik Váradi Dániel (1. ker. 191.) Két és fél év alatt emelkedett eddig a mindennél beszédebb számig a gazdasági egyesület, fényesen bebizonyítva barátainak és ellenségeinek — mert még mindig vannak ilyenek is —, hogy életrevaló, közszükségletet kepező

alkotás volt, mely kiválóan van vezetve, lelkes buzgalommal irányítva s biztos lépésekkel halad azon az uton, hogy városunk közéletének legelső tényezőjévé váljék.

— **Bevonulási hirdetmény.** A népfölkelésre kötelezetteknek az 1886. évi XX. illetőleg 1915. évi II. törvényczikk alapján történt behívása folytán az 1885. évtől 1897. évig bezárólag terjedő időközben született, továbbá a népfölkelési vagy a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján kirendelt (igénybevett), de ezen szolgálataiból időközben elbocsajtott összes 1865—1897. évi születésű magyar állampolgárok (munkások, kocsisok, hajcsárok, s. b.) ha a megtartott népfölkelési bemutatás szemlén, népfölkelési felülvizsgálaton, pótszemlén vagy utószemlén népfölkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találattak, **1916. évi augusztus 28-án** (legkésőbb délelőtt 11 óráig) — amennyiben nevszerint felmentve nincsenek — a népfölkelési igazolványi lapon feltüntetett in. kir. honvéd kiegészítő, illetőleg cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére népfölkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak. Mindazok a fent említett születési évfolyamokba tartozó egyének, kik önkéntes belépés folytán a m. kir. honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe (akár mint egyévi önkéntesek is) fent megjelölt napig besoroztattak, tényleges szolgálatra szintén **1916. évi augusztus 28-án kötelesek bevonulni.** Azon behívott népfölkelésre kötelezett, aki a kitűzött határidőre és helyre be nem vonul, karhatalommal vétezettik elő s a katonai behívás iránt tanúsított engedetlenség meg büntetéséről szóló 1890. évi XXI. t.-cz. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetettik. A m. kir. honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe önként beépni óhajtó népfölkelésre kötelezett a törvényes korlátok között a csapattestet maga választhatja, a tényleges szolgálatra történt bevonulása után azonban csak azon csapattesthez kerheti felvételt, ahová mint népfölkelésre kötelezett beosztását nyerte. Mindazok a népfölkelésre kötelezettek, kiknek népfölkelési igazolványi lapjuk szerint Maramaros-szigetre, Beszterceire, illetőleg a honvédséghez beosztott azon népfölkelésre kötelezettek, kiknek az osieki A) honvéd kiegészítő parancsnoksághoz kellene bevonulniok, figyelmeztetnek, hogy nem Maramaros-szigetre, hanem Szatmárnémetibe és nem Beszterceire, hanem Zilahra, illetőleg nem Osijekre, hanem Pozsegára kell bevonulniok. *Utasítanak a fent megnevezett népfölkelők, hogy oly időben induljanak el tartózkodási helyükről, hogy augusztus 28-án délelőtt 11 óráig a kiegészítő parancsnokságoknál okvetlen jelenkezzenek, mert különben szigorúan meg fognak büntettni.*

— **Miért nincs szivar és cigaretta?** A legutóbbi időben az egész országban, de különösen a fővárosban alig kapni szivart és még kevésbé cigarettát. Ez utóbbi a tözsdek nagy részében egyáltalán nem kapható és ahol van is valamelyes készlet, egyszerre kettőnél többet nem adnak belőle, hogy mindenkinek jusson valami. Ebben az ügyben illetékes helyen a következő felvilágosítást adták: Téves a közönség nagy részének az a nézete, mintha a dohány-neműek hiányát az okozná, hogy a katonaság ezekből a cikkekből igen sokat fogyaszt. A dohányjövődék igazgatósága a harctéri katonaság szükségletére való tekin-

tettel a háboru kezdete óta háromezerezer métermázsá pipadohányt gyárt évenként, míg ezelőtt az évi termelés csak 190—200.000 métermázsá volt. A katonaság ellátásának munkája különben is megoszlik Magyarország és Ausztria között. Mivel azonban a hazai dohánytermelés a háboru folyamán erősen csökkent, az pedig, hogy a külföldön vásárolt nyersanyagot be tudjuk-e az országba szállítani, az ellenség mind erőszakosabbá való blokádjá miatt igen bizonytalan, a dohányjövendék igazgatósága kénytelen a meglévő nyersanyaggal takarékoskodni. Az említett okok miatt ujabban a tözsdék szivart és cigarettát hetenként csak egyszer kapnak és ha a készletük elfogy, varnikok kell a következő alkaiomig. Ausztriában ez az állapot mar egy eve tart. Hogy azonban ekkora a hiány, annak a dohányjövendék igazgatósága sem tudja a valódi okát. Feltehető, hogy sokan rendszeresen nagyobb mennyiséget vásárolnak össze és ez hiányzik a forgalomból. A rendőrség számos galiciai menekültet tartoztatott már le eddig is, dohányneműek csempészése miatt.

— **Nem lesz gyufáskatulya?** Egy estilap értesülése szerint a gyutagarak a gyújtó ezentul nem skatulyákban, hanem epugy, mint a fogvájókat, doboz nélkül, kötegekben fogják forgalomba hozni. Egy két filleres kötegben 25—30 szál gyujtjo lesz. A gyujtjogarak ezt az újitást a többi között azzal okolják meg, hogy a gyujtjog-skatulyák rengeteg sok taanyagot emesztettek föl. Az újítás rendjen volna, csak az a kérdés, hogy min fogjuk ezentul meggyujtani a gyutat? Mert a skatulya nemcsak arra volt jo, hogy megóvta a gyujtót a nedvességtől, de foként azert, mert az oldalán oly anyagot tartalmazott, amely szükséges volt ahhoz, hogy a gyutat meg lehessen gyujtani.

Jó tanácsok a csecsemő ápolásról.

1. Minden egészséges anya szoptassa a gyermekét. Csak akkor nem szoptathat az anya, ha az orvos megtiltja.
2. Ne szoptassa gyakrabban, mint 5-6-szor 24 óra alatt.
3. A nyári hónapokban ne válassza el.
4. Szellőztesse gyakran a lakást s nyáron tartsa csecsemőjét minél többet szabad levegőn, árnyékos helyen.
5. Babona, hogy a fogzás hasmenést okoz.
6. A felnőttek ételéből ne kapjon a csecsemő, mert egy falat is veszedelmes lehet!
7. Nagy melegben adjunk a csecsemőnek egy-kétszer naponta kevés forralt, hűvös vizet.
8. Aki maga nem tudja csecsemőjét szoptatni, csak olyan táplálékot adjon neki, amit az orvos rendel s kérje az anyakönyvvezetőtől az anyák azon kiskatáját, mely az etetésről szól.
9. Nyáron a hasmenés könnyen veszedelmessé válhatik, ezért ha a csecsemő nincs jól, nyugtalan, hányása vagy hasmenése van, nem szabad háziszerekkel próbálkozni, hanem orvoshoz kell vinni és fél napig ne kapjon a csecsemő egyebet, mint világos teát cukor nélkül.
10. Ingyenes orvosi rendelés csecsemők számára rendszeresítve van a következő helyeken:
Dr. Mester Gyula városi főorvos és Dr. Kenyeres Gyula városi orvos uraknál.
11. Szegények az orvosságot is ingyen kapják.

ANYAKÖNYVI ÉRTESETÉS

a m. kir. anyakönyvi hivataltól.
1916. augusztus 12-től aug. 18-ig.

Születtek:

Horváth István és Marticek Erzsébetnek Mária leánya rkath., Regdon István és Kiss Máriának Balazs fia rk., Perlaki András és Laki Ilonának Terézia leánya rkath., Verebes Dániel és Baráth Juditnak Ferenc fia ref., Farkas József György és B. Hajagos Máriának Ferenc József fia rkath., Gál Máriának István fia rk., Biczó Elemér és Pásztai Eszternek Béla fia ref., Kallik József és Horváth Juliánnának Mária leánya rk., Vigh Rozáliának Ilona leánya rkath., Fajka István és Godó Juliánnának János fia rk., Péter Ferenc és Molnár Máriának József fia reform.

Házasságkötésre jelentkeztek:

Balogh Ferenc ref. lelkész és Balogh Margit ref.

Házasságot kötöttek:

Szivós Ferenc és Kökény Erzsébet ref., Deszpót Dezső és Jakubek Mária rk.

Elhaltak:

Hatvani Ferenc 58 éves ref., Dr. Dobos Lászlóné Szappanos Ilona 29 éves ref., Cziriák Erzsébet 3 hónapos ref., Bacsó Balázs 1 hónapos ref., Vince Istvánné Molnár Borbála 78 éves rk., Regdon Balazs 7 napos rk., Boros István 85 éves ref., Farkas Ferenc 6 hónapos ref.

35 dekás tábori fadobozok kaphatók: SZÉKELY ALBERT könyvkereskedésében.

Hirdessen A „NAGYKÖRÖS és VIDÉKE“-BEN.

Közgazdaság.

***

)-(Ragadós állatbetegségek. A földmívelésügyi miniszterium közlése szerint a lefolyt héten az ország egész területén száj- és körömfijással fertőzve volt 1267 községben 10.824 udvar, míg az előző héten 1165 község 10.009 udvara volt fertőzve ezzel az állati betegséggel. A mult esztendő, hasonló időszakában 1249 községben 10.109 udvara volt fertőzött. Sertésvésszel fertőzve volt e héten 1021 község 5414 udvarral míg a megelőző héten 900 község-5327 udvara volt fertőzve. A mult év hasonló időszakában 476 község 2216 udvara volt ezzel az állatbetegséggel fertőzve.

Bécsi sertésvásári jelentés.

Eredeti tudósítás Schleiffelder és Társai cégtől (Bécs, St. Marx.)

1916. évi aug. 16-áról.

A mai vásárra összesen 325 darab sertés volt bejelentve, beérkezett azonban 262 süldő és 63 zsirsertés és pedig:

Magyarországból	300 darab
Galiciából	—
Osztr. tartományokból	25

Összesen: 325 darab.

Az üzlet irányzata: igen élénk volt.

Kiváló prima magyar sertés	742 fill.
Elsőrendű sertés	742
Másodrendű sertés	742
Szerémségi sertés	742
Süldő kilonként élő súlyban minden levonás nélkül	512
Páronként 45 kiló és 4 százalékos levonással.	

Soványsertés árjegyzés.

Eredeti tudósítás Url Rezső sertésbizománnyostól, Budapest, Népszínház-utca 22. sz. 1916. aug. 16.

Sertésvészen átment sertések:	
60—100 kilogramm	600—600 fill.
100—120	600—600
120—160	600—600
160—200	600—600
Sertésvészen át nem ment sertések:	
60—100 kilogramm	580—580 fill.
100—120	580—580
120—160	580—580
160—200	580—580

— — — — — Irányzat: változatlan.

ad. 3247—ki. 1916. szám.

HIRDETMÉNY.

Az Ádám Juliánna-féle telken levő épületek bontásából származó, tüzelésre használható épületfák és törmelékek, gaz és nád, továbbá tuskók eladására az árverés a helyszínén a folyó évi aug. 22-ik napján d. e. 9 órakor fog megtartatni.

Nagykörös, 1916. évi aug. hó 17.

K. Faragó, gazdatanácsnok.

HIRDETMÉNY.

A város háztartásában szükséges tüzelő fa a helybeli lakos tulajdonosoktól szerezetik be.

Akiknek tölgy tűzifájuk van eladó — a v. gazdatanácsnoki hivatalon jelentkezzenek.

Jó minőségű kemény tűzifa kisebb mennyiségben is bejelenthető megvételre.

Nagykörös, 1916. aug. 18.

K. Faragó, gazdatanácsnok.

1—3-f.

11923—ki. 1916. szám.

Hirdetmény.

Ismételten felhivom azokat, akik hatósági lisztet akarnak igénybe venni, hogy jelentkezzenek M. Kovacs László közig. fogalmazónál a főimn. tornateremben bármely napon d. e. 8—12-ig és d. u. 2—5 óráig.

Akik már vásárlási igazolványt váltottak, csak akkor vehetők fel a közellátatlanok lajstromába, ha vásárlási igazolványaikat ugyanott visszaadják.

Akik pedig a rendes időben jelentkeztek hatósági lisztért, azok aug. hó 16. napjától érvényes liszt és kenyérjegyeiket ugyanott megkapják 16-ától kezdve.

Nagykörös, 1916. évi aug. hó 15.

Póka, polgármester.

1—3-f.

Esti Ujság!

Budapest legjobb és legfrissebb napilapja minden délután 4 órakor érkezik s kapható Nagykoröson

Székely Albert
könyvkereskedésében állandóan.

A legujabb harctéri híreket közli.

ÁRA 6 fillér. :: ::

11473—ki. 1916. szám.

Hirdetmény.

A 2307—1916. M. E. számu rendelet értelmében, a kávéért kilogrammonként követhető legmagasabb árakat a fuvardíjakat is beleszámítva a következőkben állapítom meg:

1. Robusta kgr. . . . . 10 K 40 f.
2. Santos, Java és kávépörkölő 11 „ — „
3. Finom kék kávé . . . . 12 „ 20 „
4. Maragocsi kávé . . . . 13 „ 20 „
5. Közönséges pörkölt kávé 13 „ 20 „
6. Finom pörkölt kávé . . 14 „ 80 „

Ezen rendelet áthágása kihágást képez s a törvény szigorával büntetettik.

Nagykőrös, 1916. évi aug. hó 10.

Póka, polgármester.

Hirdetmény.

Felhívtnak mindazon termelő gazdák, akiknek tisztá jó zabjuk van eladó, hogy a gazdatanácsnoki hivatalon, a hivatalos órák alatt jelentkezzenek, aki úgy a vételre, mint a szállításra vonatkozó mindennemű felvilágosítást megad. Megvételre kevesebb súly, például egy métermáza zab is bejelenthető.

Nagykőrös, 1916. évi aug. hó 18.

K. Faragó,
gazdatanácsnok.

Hirdetmény.

Felhívtnak mindazon széna és szalma tulajdonos gazdák, akiknek tisztá jó szénájuk, vagy szalmájuk van eladó, hogy a gazdatanácsnoki hivatalon, a hivatalos órák alatt jelentkezzenek, aki úgy a vételre, mint a szállításra vonatkozó mindennemű felvilágosítást megad.

Nagykőrös, 1916. év aug. hó 17.

K. Faragó,
gazdatanácsnok.

Széna eladás.

Szapponos Sándor és neje Ádám Juliannának, a Cegléd-csemői vasut mibeudai állomása közelebb fekvő felsőjárasi birtokán 15 boglya széna van eladó. Értekezni lehet a tulajdonosokkal Nagykőrösön.

Szapponos Sándor és neje
Ádám Julianna,
1—3-f.

Birtokok eladása.

Özvegy Hajdu Józsefnek és gyermekei tulajdonát képező következő birtokok:

1., Nagykőrösön a IV. ker. 72. népsorszám alatt a városi kaszinó szomszédságában levő, bolt helyiségeket is tartalmazó ház és udvartér.

2., A fetelei dűlőben Szapponos Sándorné Ádám Julianna és Técsi Zsigmond szomszédságában levő 5 hold 4 n-öl szántó-föld.

3., Özvegy. Hajdu Lászlóné szomszédságában levő 689 n-öl temetőhegyi szőlő és 908 n-öl temetőhegyi szántó

a reform. egyházi ügyészi hivatalban a f. évi szeptember hó 3-án délelőtt 11 órakor fog önkéntes árverésen eladatni, alulírottak mint a tulajdonosok megbízottjai által, akiknél a feltételek és a leteendő bánatpénzek addig is megtudhatók, de a feltételek az árverés kezdete előtt is fel fognak olvastatni.

Szapponos Sándor ügyvéd.
Dr. Szabó Ambrus ügyvéd.
1—3-v.

Eladó ház.

Czirják Józsefnek II. ker. 12. sz. alatt levő háza örök áron eladó; értekezni lehet a fenti szám alatt. 1-2v.

Balogh Károlyné X. ker. 339. sz. háza örök áron eladó, elnem kelés esetén haszonbérbe is kiadó; értekezni lehet a tulajdonossal a fenti szám alatt.

Szűcs Péternek és nejének VIII. ker. 111. számu házuknál 150 n.-öl házhelyük van eladó; értekezni lehet Szűcs Péterrel a jelzett szám alatt. 2-3v

Özv. Schvartz Árminné VI. ker. 39. számu ujonnan épült háza örök áron eladó. Úgyanott egy nagy uj szőnyeg és városi bunda is van eladó; értekezni lehet a tulajdonossal a fenti szám alatt. 2-3v

Csirke-piac közelében I. ker. 186. szám alatt 5 szobás, üveges uri lakóház, kedvező fizetési feltételek mellett, örök áron eladó; értekezni lehet a tulajdonossal.

Kössön mindenki
Hadibiztosítást.

= URÁNIA. =

Vasárnap. 1916. augusztus hó 20-án. Vasárnap.

Óriási nagy sláger műsor! A Conan Doyle ciklus legújabb szenzációja: detektív dráma 2 felv. Főszereplő: Scherlock Holmes a világhírű detek.

Szintén CONAN DOYLE ciklus legújabb szenzációja: detektívdráma 2 felvonásban. Főszereplő SCHERLOCK HOLMES a világhírű detektív.

A „NORDISK“ film bravúros detektív szenzációja
nagy detektívdráma 3 felvonásban. Főszereplő: EBBA THOMSEN és ROBERT DINESEN.

Kedélyes nagybácsi. Klippan Schonc. Óriási kacagató vígjáték 3 felvonásban. Természeti.

Helyárak a rendesek.

Az előadások kezdete d. u. fél 5, 7 és este fél 10 órakor.

Felhívom a nagyérdemű közönség b. figyelmét a fenti kiváló műsorra, melyet ez ideig még nem volt alkalma látni, ezen kiváló sláger műsora a budapesti „Royal Appoló“ óriási sikerrel mutatta be.

A nagyérdemű közönség bees. partfogását tisztelettel kéri a tulajdonos: Papp Sándor.

Vasárnap. 1916. évi augusztus hó 27-én. Vasárnap.

Mozi princess. Legbájosabb mozikép, mely az ideai szezonban megjelent. Jön! Csont kéz Jön! Amerika leánya.

Menetrend

1916 február hó 13-tól.

Szv. 708.	Gyv. 714.	Szv. 710.	Szv. 712.	Szv. 711.	Szv. 709.	Szv. 715.	Gyv. 707.	Szv. 717.		
I-III.	I-II.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-II.	I-III.		
10 ¹⁵	8 ²⁵	12 ¹⁵	8 ¹⁵	8 ³⁰	≡ ind Budapest érk.	△	7 ³⁰	10 ⁴⁵	6 ³⁸	11 ¹⁰
3 ¹²	9 ³¹	2 ⁵⁰	10 ¹⁵		„ Cegléd „		5 ⁰⁴	7 ⁴⁵	5 ²⁰	8 ³⁷
3 ⁴⁵	9 ⁵⁰	3 ¹⁹	10 ²⁸	11 ⁰⁵	érk. Nkőrös ind.	4 ¹⁷	4 ¹¹	7 ²⁰	4 ⁵⁹	8 ¹²
3 ⁴⁵	9 ⁵¹	3 ²³	10 ⁴⁰		ind. Nkőrös érk.		4 ²⁸	7 ¹⁸	4 ⁵⁸	8 ¹¹
4 ⁰⁸	10 ⁰⁷	3 ⁴⁶	11 ²⁰	11 ⁴⁷	érk Kecskemét in	3 ⁵⁷	4 ¹⁸	6 ⁵⁵	4 ⁴⁰	7 ⁴⁰
5 ²⁰	10 ³⁵	4 ⁵⁵	11 ²⁰		„ K-félegyháza		3 ²⁶	6 ¹⁶	4 ¹³	7 ¹¹
7 ³²	11 ⁴¹	6 ¹¹	1 ¹⁴	2 ²⁵	„ Szeged „	10 ²³	1 ²⁰	4 ¹⁸	3 ¹³	5 ¹⁵
	2 ⁰⁷		5 ¹⁸	6 ⁰⁶	„ Temesvár „		9 ²⁵	7 ³²		1 ⁰⁰
			2 ³¹		„ Orsova „		1 ¹⁵			

Kladó ház.

Egy udvari lakás, 2 szoba, a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel együtt november 1-től kiadó. I. ker. 157. sz. Csirkepiac-tér. 2-3v

Labanc Ambrusnének I. ker. 300. számú házával egy modern villanyvilágításra berendezett lakás, mely áll 3 szoba, konyha, üveges ámbitus, spájz, pince és más mellékhelyiségekkel együtt, november 1-re kiadó. 3-3v

Ház-haszonbérlet. I. ker. 29. szám alatt **3 szobás lakás, a hozzá tartozó helyiségekkel (alsó épület) azonnal kiadó; értekezni lehet ugyanott Pesti Pál nyug. tanító ural.**

D. Szücs Judit urnőnek IV. ker. 112. sz. Patay-iskola szomszédságában levő házával 3 szoba, üveges, pince, mellékhelyiségből álló lakrész augusztus esetleg november 1-re kiadó; ugyanintén a Kecskeméti utcában levő Szücs Antal-féle ház pedig örök áron eladó, esetleg haszonbérbe kiadó. 9-10v

Eladó, kladó ház és föld.

Néhai özv. *Mágoesy Józsefné*-féle két lakásból álló ház s udvar, a VI. ker. Helmeccy-utca 36. sz. alatt, a piactér mellett, az „*Iparoskőr*” átellenében, örök áron eladó és az egyik lakás f. év nov. 1-től haszonbérbe kiadó. A kiadandó lakás áll: 2 szoba, 1 konyha, egy kis szoba, kamara, jó nagy pince, padlásból és a másik lakástól különálló udvarból. A *Nyomáson* levő hártárban pedig mintegy 3 katasztrális hold területű, jó minőségű szántóföld szinten eladó. Értekezni lehet a tulajdonosokkal: *Dalmady Elek*nével, *Encsi-u.* 45. sz. alatt és levélték *Ceglédy Antal* néval, *Rákospalotán, Imre-u.* 5. sz. 2-2v

Eladó föld.

Eladó szőlő és földbirtok. Szobnya Lajos tanítónak a Temető-hegy elején levő, 4 vékás szőlő és 3 vékás veteményföldje Papp Gedeon ur szomszédságában, örök áron eladó. Értekezni lehet a tulajdonossal Erzsébet Királyné ref. leány iskola, III. ker. 55 szám alatt. folyt.

Az Alsójárason, közvetlen az iskola szomszédságában 24 hold szántó és kaszáló tanyás földbirtok örök áron eladó. Értekezni lehet X. ker. Szolnoki utca 10 sz. alatt. 1

Néhai C. Kovács Sándorné örökösének a belső Homolytályán Faragó Dénes ur szomszédságában, a vasut mentén 4 hold földjük örök áron eladó, el nem kelés esetén haszonbérbe kiadó; értekezni lehet az örökösökkel VI. ker. 326. sz. alatt. 1-3v.

Huszár Lászlónak II. ker. 294. sz. alatti háza s ugyancsak II. ker. 301. sz. háza két vékás kerttel együtt örök áron eladó; értekezni lehet a tulajdonossal II. ker. 301. sz. alatt. 1-2v.

Becser Istvánnak a Középső-hegyben harmadfél vékás területű szőlője Illés László és Daru Ferenc szomszédságában örök áron eladó; értekezni lehet IX. ker. 132. szám alatt.

Somodi Lászlónak a bokrosi Középső-hegyben 13 vékás szőlő és veteményes földje, melyben 7 vékás igen jó veteményes föld, örök áron eladó. Értekezni lehet I. járás 520. szám alatt, a téglagyárral szemben. f.

Ludvigh Pál kecskeméti lakos ügyvéd urnak Szentkirályon a feketehalmi dűlőben (Fabók Mihály nagy körösi lakos) Szabó József, Ötvös István, Farkas István és Bakó János kecskeméti lakosok földjei szomszédságában levő 25 hold és 418 négyszögöl szántó és kaszálóból álló földbirtoka előnyös fizetési feltételek mellett eladó; értekezhetni Kecskeméten V., Vörösmarty-u. 4. sz. alatt a tulajdonossal. 2-4v

Néhai Nemcsik Bálintnak V. ker. 200. sz. alatti háza; a Csikvárbán 5 és fél hold földje; a Zsiros hegyben egy vékás területű veteményes földje; a Kálmán hegyben jó félvékás szőlő és veteményes földje örök áron eladók; értekezni lehet az örökösökkel özv. Sára Mihálynénál V. ker. 156 sz. alatt. 3-3v

A bokrosi Középsőhegyben mintegy 8 kat. hold területű dr. Révész Simon tulajdonát képező föld — örök áron kedvező fizetési feltételek mellett eladó; értekezhetni a tulajdonossal.

Kladó földek.

Huszár Gergelynek a Felsőjárason Faragó Bálint szomszédságában 30 hold földje haszonbérbe kiadó; értekezni lehet III. ker. 5. sz. alatt. 1-3v.

A néhai özv. Czirják Jánosné hagyatékába tartozó Nyilas-pusztai 65 hold területű szántó s a Bántósbánomi 10 hold területű szőlő és veteményes föld — s végül az Ősöd-baboczka pusztai 360 hold területű ingatlan — ez utóbbi esetleg kisebb-nagyobb részletekben is — a f. évi szeptember hó 29-től kezdődőleg haszonbérbe kiadó, esetleg kisebb-nagyobb részletekben feles művelésre is.

Bővebb felvilágosítást ad dr. Dalmady Lajos ügyvéd, ki ez ügyben teljes jogkörrel intézkedik. 1-3 v.-es.

Huszár Lászlónak a Szurdok dűlőben 20 hold szántó és kaszáló tanyás földje feléből, vagy haszonbérbe kiadó; értekezni lehet III. kerület 79. sz. alatt. 2—2.

3 hold tanyásföld a törteli ludasban, a Dézsi Balázs féle föld szomszédságában azonnal kiadó. (Most az egész parlag). Értekezni lehet Pesti Pál ny. tanítóval I. ker. 29. szám alatt.

B. Faragó Sándornak a Felsőjárason Beretvás György szomszédságában 54 hold tanyás földje Szent-Mihály naptól kezdve; ugyancsak a Felsőjárason Csutorás Albert szomszédságában a mizerai határon 28 holdas tanyás földje haszonbérbe kiadó. 2-3v

Id. Zsoldos Bálintnak a Feketen 4 hold földje feléből, vagy haszonbérbe kiadó; értekezni lehet IX. ker. 7. sz. alatt a tulajdonossal. 2-2

K. Pesti Balásznak 50 hold esedi földbirtoka f. év szept. 29-től haszonbérbe kiadó.

Labancz Mihálynének a homok-téglagyár mellett 6 hold földje árendába kiadó; értekezni lehet I. ker. 33. szám alatt a tulajdonossal. 2-4v

Irházi Ferencnek 22 hold szántó és kaszáló nyilasi földje árendába kiadó; értekezni lehet a tulajdonossal V. ker. 100. szám alatt. 2-2v

Kiadó szőlő és földbirtok.

A gondnokság alatt álló Szarka Zoltán nyug. huszárkapitány tulajdonát képező s közvetlen a nyársapáti vasut állomás mellett fekvő, mintegy 202 hold épületekkel kellően felszerelt szántó, kaszáló és részben szőlő ingatlant, a szőlőműveléshez szükséges gazdasági, szüretelő és pince felszereléssel, az ugynevezett „Szarka telep” f. évi szeptember hó 3-án d. e. fél 11 órakor, alulírott gondnok ügyvédi irodájában megtartandó árverésen haszonbérbe lesz kiadva.

Az árverési feltételeket e hó 23-tól kezdve Nagyköros város árvaszekénél, valamint e hó 25 napjától kezdve az én ügyvédi irodámban is a szokásos hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyköros, 1916. aug. 17.

Dr. DEZSŐ JÁNOS,
ügyvéd.

1-3-v.

Vegyesek.

Családtalan házapár 40—50 év körüli — művelteni házvezetőnők keres. Értekezni lehet VI. k. 58. sz. alatt. 1-2f.

Keresek 3 szobás lakást mellékhelyiségekkel november elsejére; értekezni lehet X. ker. 125. sz. alatt, vagy a kiadóhivatalban. 1-3f.

Id. Zsoldos Bálint feketei tanya-jára egy férfi, vagy nő kertész keres. Javadalmazása: szabad tüzelő, jószágtartás és feles veteményföld; értekezni lehet a tulajdonossal, IX. k. 7. sz. alatt. 1-v.

Tüzifa eladás. Cereze Ambrusnak a Nyársapáton Ádám László ur szomszédságában 24 öl akácfa, 1000 kéve rözse, vágott fa és több rendbeli mesterséghez való szálás akácfa van eladó. Értekezni lehet a helyszínen. 1-4v.k.

Egy ügyes tanoncot keresek azonnali belépésre BICZÓ ELE-MÉR fodrász. IV. k. Kecskeméti-u. I. sz.

Egy jó házból való fiu tanonc-nak felvétetik fizetéssel Székely Albert könyvkereskedőnél.

Valkó Ambrus tanítónak a Kürtiben 4 vontató idei szénája és lábón álló sarjuja van eladó. Értekezhetni lehet IV. ker. 403. sz. a.

Lakás változtatás.

II-ik kerületből augusztus 1-től az V. ker. 229. sz. alá helyeztem át lakásomat, ahol a legjutányosabb áron készítik férfi és női lábbelit a legszebb kivitelben s a mai viszonyoknak megfelelően.

8—13-f.

Tisztelettel:

SZILÁGYI SÁNDOR

ZÓKY ISTVÁN épület- és géplakatos Nagykováros.

IV. Mentovich-utca 357. sz.

Elvállal mindennemű **épület** és **vasszerkezetek munkálatait**, valamint **gépjavitásokat, villanyvillágítási javításokat, villanycsengők bevezetését és javításait, modern sir- és drótkerítéseket** stb. stb. jutányos árak mellett szolid kivitelben készítik.

Értesítés. Van szerencsém értesíteni az igen tisztelt gazdaközönseget, hogy mivel ez évi termésre a Hadi-termény Részvénytársaságtól a bevásárlásra a megbízást megkaptam, en-: nél fogva vásárolok mindenféle :-:

gabonát, száraz fehér és tarka babot, kölest, krumlitt, a legmesszebbmenő, legkedvezőbb és a legmagasabb meghatározott árak mellett :-: :-:

Becses pártfogásukat kérve vagyok kiváló tisztelettel **SZÜCS SÁNDOR** terménykereskedő. Csirkepiactér IV-ik kerület 86. szám Nagykováros. — 21-78

Katonáknak a harctérre.

Milliók könyve

egy teljes regény ára 30 fillér.
10 regény 3 korona.

1. Herceg: A lép utrága.	8. Pemberten: A kronstadi kém
2. Szomaházy: — Mesék az író-gépről.	7. Heltai: A Family Hotel.
3. Farkas Pál: Egy önkéntes naplója.	8. Möller: Az arany — csináló regénye.
4. Doule: Az üldöző.	9. Farkas Pál: Az ütég.
5. Mikszáth: Galamb a kalitkában.	10. Feuille: Egy szegény ifju története.

A tíz regényt borítékban a harctérre küldi bérmentesen Székely Albert könyv és papirkereskedése Nagykováros, Plac-tér.

Csak **Apolló mozi** Csak egy nap! egy nap!

A városi szálloda színháztermében.
Vasárnap. 1916. augusztus 20-án. Vasárnap.

S-I-K-O-L-Y AZ ÉJSZAKÁBAN

Szenzációt keltő detektív színmű. Sherlock Holmes a főszerepben.

Muki elvesztette a feleségét. Humoros.
Fiume. Term. Paci kirándul. Kacagató vigjáték.

Helyárak: Páholy 5 személyre 8 kor., — Zsolye 80 fill. I. hely 60, II. hely 40, III. hely 30 fill. Erkelly közép 60, Erkelly oldal 40, álló 30 fillér.

Az előadások kezdete d. u. 5., 7, és este 9 órakor.

Kiváló tisztelettel Weisz Jenő tulajdonos.

Vasárnap. 1916. augusztus 27-én. Vasárnap.

Zsófia hercegnő

elsőrendű társadalmi dráma három felvonásban.

Ezen nagyhatású drámára külön felhívom a n. é. közönség b. figyelmét, mivel ezen darab Budapesten is nagy szenzációt keltett.

Értesítés! Van szerencsénk értesíteni az igen tisztelt gazdaközönseget, hogy **mindenféle haditerményt** vásárlunk, ugyanint **gabonát, tehér és tarka babot, burgonyát** a legmesszebbmenő legmagasabb meghatározott árak mellett. Gabonához zsákokat is adunk.

Becses pártfogásukat kérve vagyunk kiváló tisztelettel: **NAGYKÖRÖS,**

VASS JÓZSEF és RIGÓ MIHÁLY TERMÉNY- KERESKEDŐK. IV. kerület 23. szám.

NEU JAKAB mezőgazdasági gépraktárában beszélhetők: valódi CORMICK-féle tárcsás boronák, Aächer és Sack ekék, eredeti párosoru 12-14-16 soros Melichár vetőgépek, vasboronák és egyéb gazdasági eszközök. Szecsavágóknak drb., még a készlet tart, 50 korona.